

ALCHIMIJA (22) *sb f*

alchimija a. alchymija.

alchimija (21), **alkumija** (1); alchimija *FalZioł, Goski* (2), *Mącz, Prot, RejPos, BielSat* (2), *RejZwierc* (3), *PaprPan, Oczko*; alchimija : alkumija *BielKron* (8 : 1).

Pisane dużą literą 16 r.; nagłosowe a jasne, końcowe pochylone.

sg *N* alchimijã(6). ◊ *G* alchimijéj (6); -éj (2), -(e)j (5). ◊ *D* alchimij(e)j (3). ◊ *I* alchimiją (6). ◊
pl *A* alchimije (2).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVIII w.

Sztuka zmieniania metali na bardziej szlachetne; czarnoksięstwo, szalbiertwo; alchymia, chymia Mącz; alchimia, argenti conficiendi scientia, chimica ars, chimice Cn (22) : Bydło zkupuy/ ogień ku alchimijey : podniec ięftli chczesz: dobri czas *FalZioł* V 52v; *Goski* A2v, A3; A Inadz tá powieść omyła wiele tych ktorzy fie Alchimią pętaią/ ktorzy chcą aby fie to złotem sftáło czego fie dotkną *BielKron* 26; Ięft tho iedno szyderftwo ná świecie tá Alkumia známienite/ która fie iáwnie lámá w svey nikczemności wydawa/ gdy to obiecuię dác z náuki/ czego iey przyrodzenie broni *BielKron* 26; S tey náuki Alchimiey iednak wiele rzemioł inszych powftáło świátu potrzebnych *BielKron* 26v; aby káždy mądry nie vtracał prózno czáfú y dóbr swoich/ thą nikczemną náuką Alchimią *BielKron* 26v; Pátrzył źáfię Alchimiey potáiemnie *BielKron* 403, 26 [2 r.], 26v, 468; Alchimiya/ Nauká krufzce przemieniác álbo fáłzowác. *Mącz* 6d; *Prot* Bv; Wiele ięft tákich rzemioł/ ktore ludźmi szałą/ Zwłászczá co ogniem robią/ Alchimią palą. *BielSat* Cv [2 r.]; nie wdawáiąc fie w żadne czáry/ gułlá/ álchimije/ czárnokięftwá/ y w ine rzeczy niełufzne *RejPos* 72; GDy poznał [*Nektanabo król egipski*] iż iuz nie mógl álchimią sproftác/ Aby z zyemie svey był mogł wielki lud wychwoftác/ Vdał fie ná lekki chleb y Doktorem zoftał *PaprPan* Hh5; gdyż wprawdzie stárodawnych czáfów deftilláciy ták subtylnych nie bywáło [*do rozeznania wód*]/ áni przez Alchimijéj spráwę/ rzeczy doświadczáli/ przedsię iednak ták fyę ná wzyftkim dobrze ználi *Oczko* llv.

W charakterystycznych połączeniach: alchimią działać, palić, robić.

W przen (3) : tuć dopirko trzebá będzie pilno y wważác y rozeznawác/ gdzie ięftł álchimia á gdzie práwy bránt/ to ięft/ gdzie łą prawdziwe/ cnotliwe/ á nieomyłne obyczáie. *RejZwierc* 20; To thu robią álchimią/ Z mądrych szałone gdy piją. *RejZwierc* [238], 237v.

Synonim: »nauka alchimicka«.